

Definicija inteligencije

Od svih sposobnosti, inteligencija je izazvala najviše interesovanja kako kod psihologa, tako i kod laika. To je sposobnost koja se visoko ceni i kod drugih i kod sebe. Mnogi ljudi imaju različite predstave o tome šta je inteligencija, i mnoge reči našeg jezika predstavljaju različite nivoe intelektualnih sposobnosti: bistar, oštrouman, promoćuran, promišljen, obazriv... Ne postoji univerzalna definicija inteligencije, čak se i dalje odvija debata o tome šta se zapravo podrazumeva pod ovim pojmom; da li je inteligencija jedna opšta sposobnost ili nekolicina samostalnih sistema sposobnosti; da li je to osobenost mozga, karakteristika ponašanja ili zbir znanja i spretnosti.

Svi naučnici koji su se bavili ovom oblašću, davali su različite definicije inteligencije. Na primer, 1921 godine jedan dnevni list je zahtevao od 14 istaknutih psihologa i profesora da definišu inteligenciju. Uočeno je da su svih 14 definicija bile različite. Slična situacija se odigrala 1986 kada je dobijeno 25 različitih definicija: sposobnost rešavanja raznovrsnih problema u životu; sposobnost apstraktnog mišljenja; prilagođavanja okruženju; mogućnost saznanja i posedovanja znanja; opšta mogućnost nezavisnosti, originalnosti i produktivnosti u mišljenju; sposobnost rešavanja, shvatanja i zaključivanja; urođena opšta sposobnost spoznaje. Ljudi iz opšte populacije imaju drugačija shvatanja inteligencije u odnosu na eksperte; to je sposobnost rešavanja praktičnih problema, sposobnost govorništva, zainteresovanosti za učenje. Uprošćeno, mnogi ljudi smatraju socijalne kompetencije bitnim komponentama inteligencije. Čak se može reći da se shvatanja inteligencije razlikuju od kulture do kulture. Na primer za stanovnike severne Amerike, inteligencija asocira na matematičke i govorničke spretnosti, dok neke pomorske kulture, konkretno stanovnici ostrva na jugu Pacifika vide snalaženje u prostoru i spretnost u upravljanju čamcem kao osnovna obeležja inteligencije. Inteligencija je prvenstveno termin koji se generalno odnosi na umne sposobnosti, sposobnosti rešavanja problema, apstraktno mišljenje, učenje i razumevanje novog materijala i korišćenje starih iskustava. Ova sposobnost se izražava u mnogim aspektima ljudskog života. Inteligencija obuhvata raznovrsne mentalne procese, uključujući pamćenje, učenje, zapažanje, odlučivanje, mišljenje i razumevanje.

Temeljnim istraživanjem psihološke literature, moglo bi se pronaći preko pedeset definicija inteligencije. Neke od tih definicija su biološki obojene, pa sa tog aspekta inteligencija se definiše kao **sposobnost adaptacije** ili **prilagođavanja**. Druge odredbe imaju više psihološko značenje, i po njima je inteligencija **sposobnost učenja**, **sposobnost korišćenja starog iskustva u novim situacijama**. Iako nisu pogrešne, one ne ukazuju na koji se način postiže to snalaženje u novim situacijama, tj. one ukazuju na psihološki mehanizam karakterističan za inteligentne radnje.

Jedan od prvih i najvećih istraživača inteligencije, Spirman (Spearman) definisao ju je kao:

- a) **shvatanje, uviđanje odnosa** između datih članova
- b) sposobnost **apstraktnog mišljenja**, koja je najčešće vezana za govor

Intelektualne sposobnosti i inteligencija

Za upoznavanje strukture intelektualnih sposobnosti posebno su zaslužna istraživanja američkog psihologa **Terstona** (L.L. Thurstona). Prema njegovim prvim istraživanjima intelektualne sposobnosti se mogu svesti na 7 faktora, i svi oni su od velikog značaja pri rešavanju složenijih intelektualnih zadataka. On smatra da se upravo ono što se naziva inteligencija može svesti na ovih 7 faktora, ili tzv. Primarnih mentalnih sposobnosti kako ih je on nazivao. Svaki faktor je označen jednim slovom abecede:

1) **W-faktor** (potiče od engleske reči Word fluenci, što znači fluentnost, obilje ili tečnost reči) Ovaj faktor predstavlja sposobnost rečitosti i manifestuje se u bogatstvu rečnika (kojim pojedinac raspolaže), u sposobnosti brzog i lakog nalaženja potrebnih reči, kao i u lakom i tečnom govornom izražavanju.

2) **V-faktor**, ili sposobnost razumevanja verbalno (govorno; racima) formulisanog. On je od presudnog značaja prilikom učenja iz knjiga, naročito teže napisanih knjiga.

3) **N-faktor**, ili tzv. numerički faktor; To je sposobnost lakog i uspešnog operisanja brojevima, prvenstveno pri osnovnim, elementarnim računskim operacijama. Ovaj faktor ne podrazumeva sposobnost rešavanja matematičkih problema.

4) **S-faktor**, ili tzv. specijalni ili prostorni faktor. To je prvenstveno sposobnost predstavljanja i zamišljanja prostornih odnosa i promena u prostoru.

5) **M-faktor**, ili tzv. faktor memorije, sposobnosti pamćenja .... Predstavlja sposobnost zadržavanja i obnavljanja utisaka, naročito onih koji se mehanički pamte, koji su bey ikakvog logičkog smisla.

6) **P-faktor** ili tzv. perceptivni, opažajni faktor. Sastoji se u sposobnosti brzog opažanja objekata, njihovih karakteristika i međusobnih razlika posredstvom vida.

7) **R-faktor** ili tzv. faktor rezonovanja. Oглеđa se u sposobnosti shvatanja odnosa, nalaženja opštih principa pravilnosti i zakonitosti iz datih podataka i u sposobnosti rešavanju problema. Upravo ovaj faktor ima najbitniju ulogu pri svim inteligentnim operacijama tj. aktivnostima koje zahtevaju inteligenciju. On je najrodniji Spirmanovoj definiciji inteligencije (on je inače tvrdio da uspeh u bilo kojoj aktivnosti zavisi od jednog opšteg ili generalnog takozvanog G-faktora koji je izjednačavao sa inteligencijom i većeg broja specifičnih ili S-faktora).

Dakle prema Terstonu se o inteligenciji ne može govoriti kao o jedinstvenoj sposobnosti. Jedna opšta ocena sposobnosti ne pruža mnoge interesantne i značajne podatke o pojedincima. Mnogo više potrebnih informacija o čoveku se dobija ako se upoznaju sve njegove primarne sposobnosti. Upravo zbog toga, opšta ocena inteligencija je kod Terstona raščlanjena na sedam posebnih ocena.

Gilford (J.P. Guilford ,1956; 1957; 1959;) ,američki psiholog, smatra da je struktura inteligencije još znatno složenija, i upravo zbog toga je produžio sa "**usitnjavanjem**" **intelekt**a na posebne faktore ,odnosno sposobnosti. Po njemu ,inteligencija je sačinjena od velikog broja faktora ,najmanje 47 .Ove faktore je moguće podeliti na dve grupe:

-faktore pamćenja (koji čine manju grupu)

-faktore mišljenja (koji čine veliku grupu)

Ni pamćenje nije jedinstvena sposobnost. Kada je reč o faktorima koji čine strukturu pamćenja, moguće je razlikovati nekoliko sposobnosti:

-sposobnost za pamćenje vizuelnih draži

-sposobnost za pamćenje auditivnih draži

- sposobnost za ideje

-sposobnost za pamćenje nesmislenog materijala

-sposobnost za pamćenje položaja u prostoru

-sposobnost za pamćenje rasporeda u vremenu

-sposobnost od koje zavisi obim pamćenja

Takodje ,ni mišljenje nije jedinstvena sposobnost. U okviru mišljenja se mogu razlikovati 3 velike grupe sposobnosti :

1) **kognitivne sposobnosti**

One omogućavaju uočavanje, prepoznavanje i otkrivanje prezentovanih podataka. Po Gilfordu , i one se opet mogu svesti na najmanje trinaest sposobnosti užih po obimu npr. na:

-sposobnost za vizuelno prepoznavanje objekata

-sposobnost za auditivno prepoznavanje

-sposobnost za otkrivanje odnosa među rečima, figurama ili pojmovima

-sposobnost shvatanja nekog problema i skiciranja načina za njegovo rešavanje

Ova sposobnost je za Gilforda najbitnija i naziva je sposobnošću rezonovanja.

2) **produktivne sposobnosti**

To je sposobnost stvaranja nečeg novog, korišćenja podataka i informacija kojima pojedinac raspolaze kad god to zatreba, a i za nova objašnjenja. One se mogu podeliti na dve zasebne grupe:

-sposobnost konvergentnog mišljenja

(Ona omogućava uspeh u nalaženju tačnog odgovora na osnovu datih podataka, u manipulaciji

figurativnih simbolima i brojevima. Jednostavnije rečeno, ova sposobnost omogućava da se dođe do pravog rešenja koristeći date informacije. U testovima konvergentnog mišljenja postoji tačno jedno rešenje.)

-sposobnost divergentnog mišljenja

(Ona se manifestuje u obilju ideja, u originalnosti i kreativnosti, u rečitosti to jest umešnosti da se za kratko vreme nađe mnogo reči za označavanje neke situacije. U testovima divergentnog mišljenja postoje brojna rešenja i uspeh pojedinca je utoliko veći, ukoliko su njegovi odgovori brojniji, raznovrsniji, neuobičajeni i duhovitiji. U umetničkom stvaralaštvu su upravo najpotrebnije ovakve sposobnosti.)

3) evaluativne sposobnosti ili tzv. sposobnosti ocenjivanja

Manifestuju se u sposobnosti pojedinca da ono što je saznao ili samostalno stvorio oceni kao ispravno ili neispravno, tačno ili netačno; odnosno da proveriti vrednost podataka i iznesenih zaključaka.

Na osnovu ovoga se može zaključiti da inteligencija nije jedinstvena sposobnost već organizacija većeg broja sposobnosti. Neki pojedinci mogu imati više razvijene neke od ovih sposobnosti, a drugi pojedinci druge. Inteligencija pojedinca se ne razlikuje samo po stepenu, već i po vrsti, jer postoji mnogo različitih vrsta inteligencije.

Merenje inteligencije

Inteligencija se meri tzv. testovima inteligencije (testovi inteligencije su samo jedna vrsta psiholoških tj. mentalnih testova; sem njih postoje još testovi znanja tzv. pedagoški ili nastavni testovi i testovi ličnosti.); oni zapravo prvo provociraju pa zatim mere isprovociranu intelektualnu (mentalnu) sposobnost. Testovi inteligencije predstavljaju izabrani skup zadataka za koje je utvrđeno na koji ih način treba postavljati i ocenjivati rezultate dobijene njihovim rešenjem. Oni se koriste za donošenje bitnih odluka u ljudskom životu i gotovo su neizbežni. Danas se testovi inteligencije veoma široko koriste u obrazovanju, biznisu, vladi i vojsci. Nije svaki skup zadataka koji zahteva angažovanje mišljenja test inteligencije, niti su mnogobrojni testovi koji se mogu naći u novinama testovi inteligencije iako se tako nazivaju. Za formiranje ovakvog testa, neophodan je duži prethodni postupak konstruisanja zadataka prilikom koga treba pronaći baš takve zadatke koji će najuspešnije meriti one sposobnosti koje su najbitnije za intelektualne aktivnosti. Prvenstveno je bitno:

-utvrditi **validnost (valjanost)** testa tj. proveriti da li izabrani zadaci zaista ispituju inteligenciju (a ne na primer iskustvo ili nešto drugo)

-utvrditi **relijabilnost (pouzdanost)** testa tj. proveriti da li ćemo ispitujući tim zadacima iste ili slične ispitanike dobiti iste rezultate

-utvrditi **osetljivost (selektivnost)** testa tj. proveriti da li je u stanju da izmeri i najmanje razlike medju ljudima

-utvrditi **objektivnost** testa tj. proveriti da li svi oni koji ga primenjuju, jednake odgovore jednako ocenjuju; ili bolje reći **standardizovati** test odnosno unapred, pre primene testa, odrediti kako će se ocenjivati dobijeni rezultati.

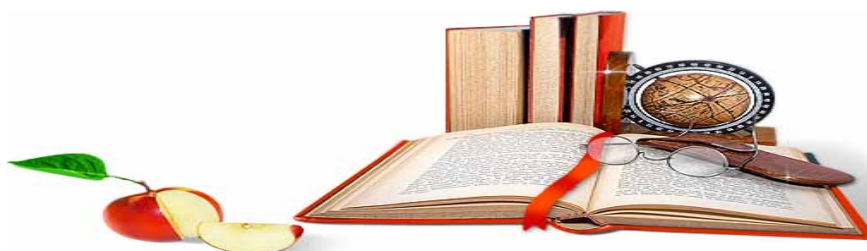
Prvi testovi inteligencije su korišćeni za merenje inteligencije dece. Konkretno, prvi test inteligencije su konstruisali 1905 francuski naučnici Bine i Simon (A. Binet i T. Simon) tzv. Bine-Simonova skala inteligencije. Bio je namenjen odvajanju dece koja su slabije umno razvijena i koja nisu sposobna da prate redovnu nastavu, da bi se sa tom decom posebno radilo i da bi se osigurao njihov uspeh u nastavi.

Izvršene su brojne revizije Bine-Simonove skale koju i dan-danas mnogi psiholozi smatraju najboljim sredstvom za merenje inteligencije kako zaostale, tako i normalne i talentovane dece. Jedan vid toga je Termanov test (Lewis Terman) izmenjen radi prilagođavanja američkom podneblju. Na osnovu njega je profesor Stevanović konstruisao test za ispitivanje naše dece.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com